

Klimatomställning och luftvård, fallgropar och winwin?

Stefan Åström, IVL Svenska Miljöinstitutet

Vad är SCAC

- Ett forskningsprogram om luftföroreningar, klimatförändring och hur de två områdena hänger ihop – orsaker, effekter och åtgärder.
- Finansierat av Naturvårdsverket
- Fyra delar:
  - Hemisfärisk transport av luftföroreningar – hur påverkas klimatet?
  - Luftföroreningar och hälsa
  - Ekosystemeffekter av ozon och kväve
  - Åtgärdsstrategier för luftföroreningar och klimat
- Partners

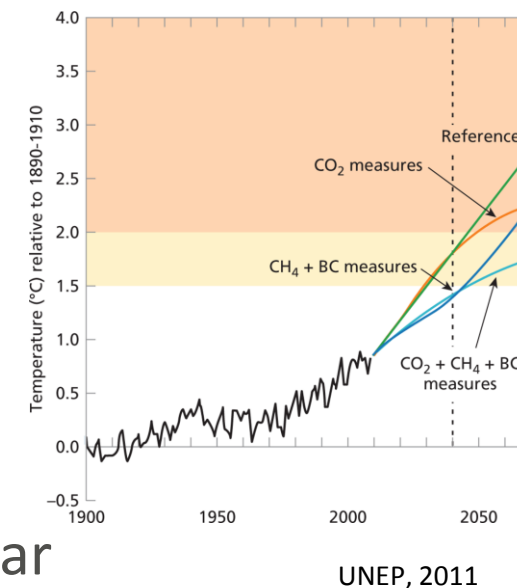

Upplägg

- Fysiska interaktioner
- Policy-interaktioner
- Fallet Miljömålsberedningens klimat och luftstrategi
- Innovationssatsningar
- Generella slutsatser givet dagens kunskapsläge

Fysiska interaktioner

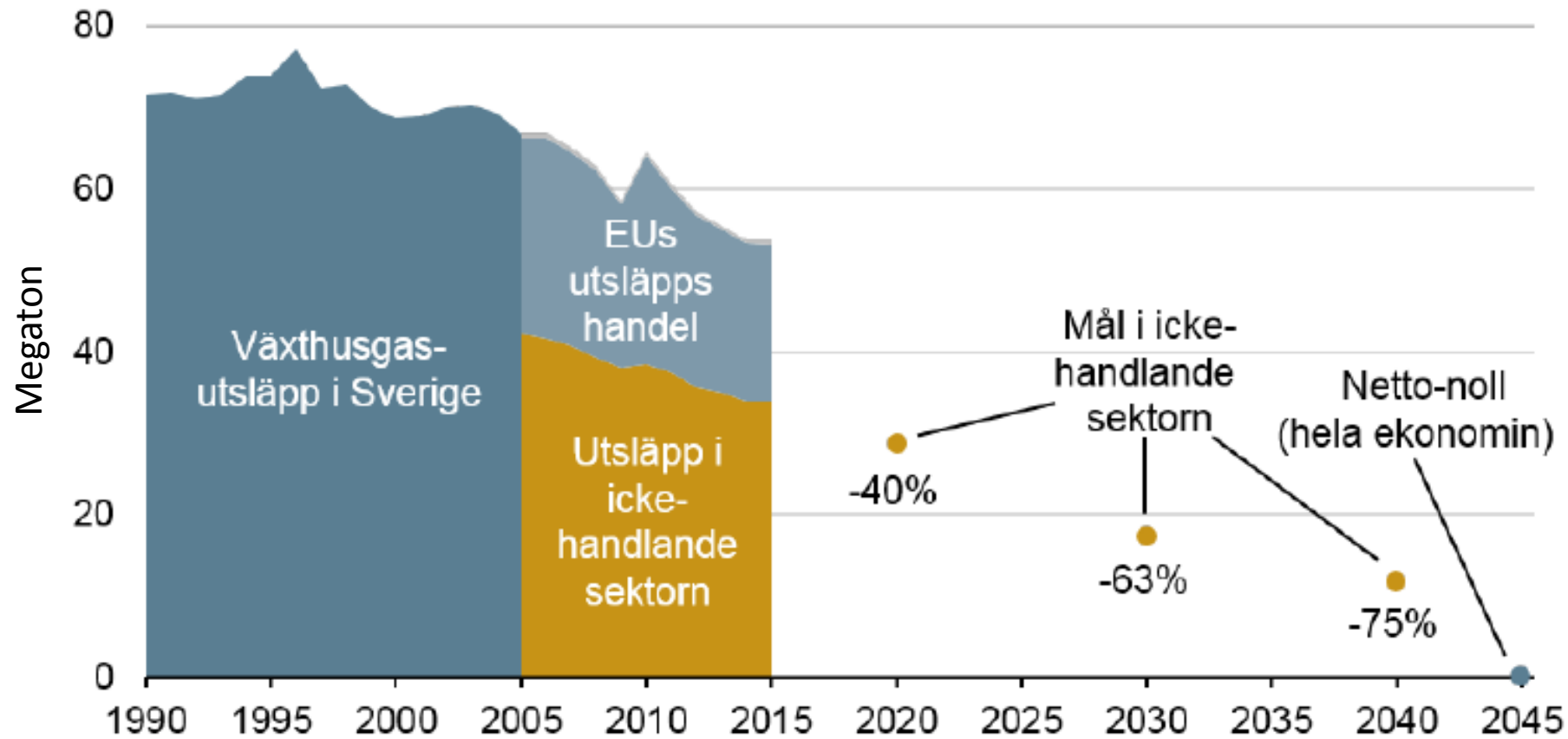
- Samma utsläppskällor
  - Förbränning av fasta bränslen leder till utsläpp av CO₂, NO_x, partiklar, SO₂
- Många luftföroeningar påverkar klimatförändring
  - NO_x, SO₂, och partiklar → kortlivade klimatpåverkande luftföroeningar
- Klimatförändring kan komma påverka miljöeffekter av luftföroeningar
  - Högre temperatur kan ge högre utsläpp av NH₃ och NMVOC
  - Ekosystem kan bli känsligare
  - O₃-koncentrationer kan gå upp, PM_{2.5}-koncentrationer påverkas (med regional variation)
  - Klimatförändring kan komma påverka hur långt luftföroeningar sprider sig
  - Skogsmarkers återhämtning från försurning går långsammare
    - Men skogsbruksmetoder viktigare

Policy-interaktioner

- Energieffektiviseringar som leder till minskat behov av förbränning minskar därmed utsläpp
- Bränsleskiften från fasta bränslen till flytande eller gas-bränslen leder oftast till minskade utsläpp
  - Undantag: bränsleskifte till fasta biobränslen riskerar öka PM-utsläpp
- Teknik för rening av luftföroreningar kan öka energiförbrukning
- Integrerad luft- och klimatstrategi kan minska totala kostnader för utsläppsminskning
- GHG-utsläppshandel kan minska samverkansfördelar avseende miljöeffekter pga. regionalt beroende påverkan

Miljömålsberedningens klimat- och luftstrategi

Sveriges åtaganden enligt NEC-direktivet

Minskningkrav relativt 2005 års utsläpp

	NO _x	SO ₂	NMVOC	NH ₃	PM2,5
2020	36 %	22 %	25 %	15 %	19 %
2025	-	-	-	-	-
2030	66 %	22 %	36 %	17 %	19 %

Minskningkrav relativt prognos

	NO _x	SO ₂	NMVOC	NH ₃	PM2,5
2020				- 1 kt	
2025				- 0,5 kt	
2030	- 13 kt				

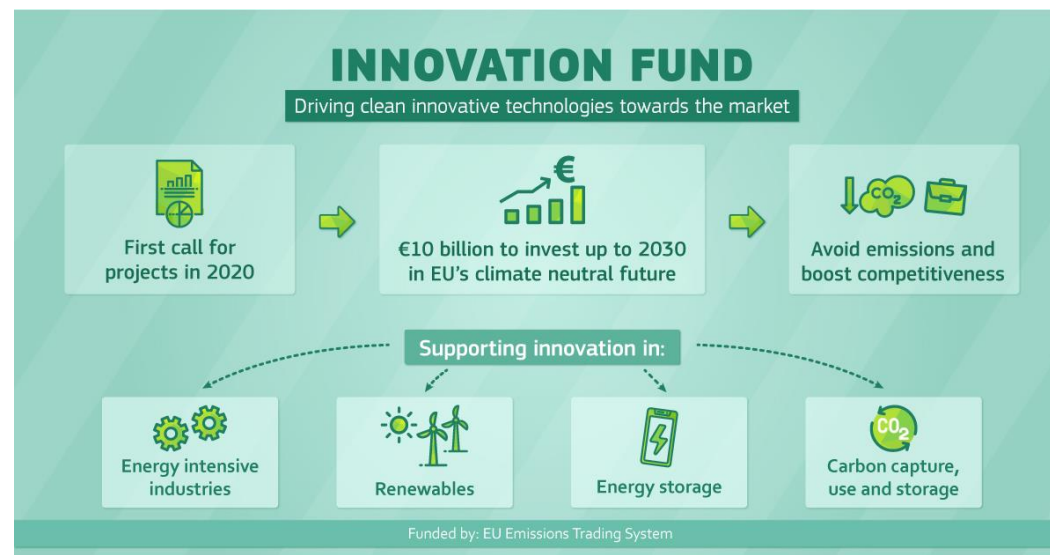
Miljömålsberedningens klimat- och luftstrategi

- Den del av Miljömålsberedningens förslag som är specificerat
  - NO_x: 1,5-3 kton lägre än prognos år 2030
  - PM_{2,5}: 0-0,2 kton lägre än prognos år 2030
  - NMVOC: 1-2 kton högre än prognos år 2030 (bensinhybrider m.m.)
- Om Miljömålsberedningens 2030-mål för transportsektorn nås
  - NO_x: 4-6 kton lägre än prognos år 2030
  - PM_{2,5}: 0,4-0,7 kton lägre än prognos år 2030
  - NMVOC: 0,5-0,9 kton lägre än prognos år 2030
- Miljömålsberedningens mål för industrin utöver ovanstående
  - NO_x: <1,5 kton lägre än prognos år 2030
  - PM_{2,5}: <0,1 kton lägre än prognos år 2030
  - NMVOC: <1 kton lägre än prognos år 2030

Industriklivet & EUs innovationsfond

- 300 miljoner kronor om året för CO₂-innovationer till industrier inom EU-ETS (2019-2045)
- EUs innovationsfond ungefär lika stor
- Än så länge inga krav på hänsyn till samverkan mellan luft och klimat

Generella slutsatser - fallgropar

- Bränsleskiften till fasta biobränslen
- Flexibla policy-mekanismer anpassade efter växthusgasers globala påverkan riskerar minska samverkansfördelar mellan luft- och klimatstrategier på grund av regional/lokal påverkan
- Innan strikta CO₂-minskningskrav på transport, energi, industri fanns viss risk finns för att åtgärder mot luftföroreningar kunde öka CO₂

Generella slutsatser - winwin

- Energieffektiviseringar
- Framgångsrikt verkställande av klimatmål i transportsektorn
- CO₂-innovationer som minskar förbränning

Tack för uppmärksamheten

Stefan Åström, stefan.astrom@ivl.se